

Jiří Paroubek: Koalice demontuje stát

 cz24.news/jiri-paroubek-koalice-demontuje-stat

24. dubna 2023

 [Stáhnout PDF](#)

Sledujte nás na Telegramu: [@cz24news](https://t.me/cz24news)

ČESKO: Vláda: záměry rozpočtových škrtnů a navyšování daní a chtělo by se dodat spektakulární zužování sítě veřejných služeb. Mám tím na mysli především ohlášenou redukci sítě filiálek České pošty a finančních úřadů. A nepochybuji o tom, že perspektivně dojde také na další veřejné služby počínaje Českými drahami.

Soudný analytik nepochybuje o tom, že vláda se nachází ve fiskální oblasti v kritické situaci. A to tím, že došlo ke kumulaci řady nepříznivých jevů, ke které ovšem vláda sama významnou měrou přispěla. Už ani ministerstvo financí (MF) nepředstírá, že v tomto roce dojde ke stagnaci českého hospodářství. Ještě o něco hůře to vidí ČNB s tradičně nezávislejší analýzou. Nemyslím přitom, že půjde jen o meziroční pokles HDP o 0,5% (ČNB).

Pokles může být hlubší a vláda chce udržet předpokládaný roční deficit 295 mld. Kč, má co dělat. Spíše to vypadá, že i když se vydá cestou bolestivých úspor, deficit státu nekontrolovatelně zamíří na úroveň 350 – 400 mld. Kč.

MF má ambici dosáhnout 70 mld. Kč úspor. Ale protože v příštím roce má dojít z roku na rok k nárůstu výdajů na obranu o cca 50 mld. Kč., vláda bude muset najít úspory ve výši 120 mld. Kč. Je to prosté. Hospodářství je v poklesu a tedy nelze očekávat růst příjmů státního rozpočtu v důsledku růstu HDP.

Ani tzv. windfall tax nebude mít zdaleka takový výnos v tomto roce, jak MF předpokládalo. Zkrátka, Česko bude na jednom z prvních míst mezi zeměmi EU, ne-li dokonce po skončení roku úplně první, pokud jde o dynamiku růstu schodku státního rozpočtu.

V nejbližších dnech a týdnech nás, coby diva čekají velmi složitá rozhodování o podobě letošního i rozpočtu na příští rok. Půjde o otázku daní a rozpočtové škrty, a to zejména. Vláda sice disponuje ve sněmovně zdánlivě pohodlnou většinou 108 poslanců z 200. Ale její nižší vnitřní stabilita je dána přirozeně tím, že je to vláda složená z pěti politických stran. A každá z těchto stran, jak je zřejmé z již zahájené veřejné diskuse, do které se představitelé vládních stran na toto téma již zapojili, má velmi rozdílný pohled na podobu budoucího „balíčku“ na opravu veřejných financí.

Ve vládě prý převládá názor, že zvýšení daní bude představovat asi jednu třetinu celkového objemu balíčku. A tedy dvě třetiny bude vláda chtít v rozpočtu někde seškrtnat. Nepochybuji o tom, že s velkou láskou bude vláda škrtnat v zemědělských dotacích.

Za významnou část fiskálních problémů je si vina sama největší vládní strana, ODS, která odhlasovala na konci roku 2020, spolu s tehdy vládním hnutím ANO a opoziční SPD, zrušení superhrubé mzdy z daně z příjmu FO, což připravilo státní rozpočet o cca 100 mld. Kč příjmů. ODS prezentující se jako strana rozpočtové

odpovědnosti se s nadšením nechala strhnout ke splnění svého dlouholetého populistického cíle, kterým je snížení efektivního zdanění. Kromě toho byla zrušena daň z převodu majetku, čímž zmizelo z rozpočtu také několik miliard korun.

A s velkou lehkostí současná vládní koalice v minulém roce vlastně z ideologických důvodů odhlasovala zrušení toho, co ještě zbylo z EET. A státní rozpočet přišel o dalších až 15 mld. Kč. Při zrušení superhrubé mzdy, které jsem mimochodem velmi vítal, se ODS a další strany nepostarala o to, aby bylo zachováno efektivní zdanění mezd, což bych ovšem také očekával. A to zejména u strany, která má ambici v krátké době se stát stranou vládní.

V minulém týdnu začali představitelé vlády hovořit o potřebě zvýšení sazeb DPH. Před pár dny si sice někteří z nich libovali v tom, že dynamika růstu inflace se zřejmě vyčerpává. Ale zvýšení sazeb DPH má potenciál opět oživit růst inflace.

Zvýšení daňového břemena je v případě nepřímých daní rovnoměrněji rozloženo na celou společnost. Je tedy významně oslaben solidaristický charakter státu, neboť s růstem výše příjmu klesá míra jejich zdanění. Paradoxem je, že v případě existence pouze nepřímých daní a za teoretického předpokladu neexistence daní přímých, by nízké mzdy byly v souhrnu zdaněny více nežli mzdy vysoké. Z tohoto hlediska jsou tedy daně ze spotřeby málo sociálně citlivé a tudíž nespravedlivé.

Vláda by měla – podle mého názoru – vystoupit velmi aktivně především ve třech otázkách, kde jí to ale příliš nejde. Přetrvává válečný konflikt na Ukrajině, což se stále negativně promítá do cenové úrovně potravin, průmyslových kovů, ale také plynu, energií obecně a pohonných hmot včetně derivátů z ropy. Po ukončení konfliktu začnou ceny komodit dříve nebo později klesat. A v některých případech dokonce dosáhnou úrovně před covidem.

Vláda postupuje hlemýždím tempem při zestátnění podílů soukromých investorů ve společnosti ČEZ. Plné znárodnění ČEZ při současném odchodu z energetické burzy v Lipsku, může radikálně změnit ceny elektrické energie směrem dolů. Ty by mohly být odvozeny od výrobních nákladů společnosti ČEZ pouze s mírným ziskem. Na energetickou burzu v Lipsku by i tak směřovala nejméně pětina energie vyrobené v Česku. Čeští výrobci elektrické energie by tak mohli u této části své produkce počítat s vysokými zisky. A české domácnosti a firmy by podstatně snížily své výdaje, které platí za elektřinu.

Pokud jde o daňové otázky, domnívám se, že standardním řešením je daňová progresse a to u velkých firem de facto oligopolního charakteru. Ony formují trh, diktují podmínky pro domácnosti a menší firmy, tak bych to považoval za zcela logické. Vrátit se k daňové progresi, kterou zavedli pravicové vlády V. Klause.

Jako čert kříží se politické strany vyhýbají diskusi o možnosti zavedení mimořádné daně z dividend. V některých letech odcházelo z ČR od českých filiálek na účty jejich mateřských firem přes 300 mld. Kč. Proč by z nich nemohla např. třetina nebo čtvrtina zůstat v republice?

Třetí možností, na níž vláda zcela nepochybně nebude slyšet, ale s ohledem na tragický stav veřejných financí je vysoce potřebná, je zastropování vojenských výdajů na úrovni roku 2022, tedy na částce cca 90 mld. Kč.

Podle mého názoru s ohledem na stav veřejných financí nejsme schopni současně drasticky omezovat výdaje státu, při současném navyšování výdajů v několika málo položkách (obrana, církevní restituce). Souhrny vojenských rozpočtů zemí NATO se pohybují už letos kolem jednoho bilionu dolarů. Naopak Rusko horko těžko dává na armádu cca 70 mld. dolarů. Tedy převaha zemí Západu finanční, materiální, ale také co do potenciálu průmyslu je ve vztahu k Rusku obrovská.

AUTOR: Jiří Paroubek

ZDROJ

CHCI PŘÍSPĚT NA CHOD PORTÁLU

Upozornění: Tento článek je výlučně názorem jeho autora. Články, příspěvky a komentáře pod příspěvky se nemusí shodovat s postoji redakce cz24.news. Medicínské a lékařské texty, názory a studie v žádném případě nemají nahradit konzultace a vyšetření lékaři ve zdravotnickém zařízení nebo jinými odborníky.